

HOTĂRÂREA CURȚII
4 MARTIE 1986*

**Comisia Comunităților Europene
împotriva Regatului Danemarcei**

„Regimul fiscal al alcoolurilor – Vinuri din fructe”

Cauza 106/84

În cauza 106/84,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de către consilierul său juridic, domnul Johannes Føns Buhl, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Georges Kremlis, membru al Serviciului juridic al acesteia, bătiment Jean Monnet, Kirchberg,

reclamantă,

împotriva

Regatului Danemarcei, reprezentat de către domnul Laurids Mikaelson, consilier juridic în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, cu domiciliul ales la Luxemburg, la sediul ambasadei acestuia,

pârât,

având ca obiect recunoașterea faptului că, aplicând vinurilor din struguri accize mai ridicate decât în cazul vinurilor din fructe, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 95 din Tratatul CEE,

CURTEA

compusă din domnii T. Koopmans, președinte de cameră, îndeplinind funcția de președinte, U. Everling, K. Bahlmann și R. Joliet, președinți de cameră, G. Bosco, O. Due, Y. Galmot, C. Kakouris și F. Schockweiler, judecători,

avocat general: domnul P. VerLoren van Themaat
grefier: doamna D. Louterman, administrator

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 3 decembrie 1985,

* Limba de procedură: daneza.

pronunță prezenta

Partea „În fapt” nu este reprodusă.

HOTĂRÂRE

În drept

1 Prin cererea introductivă depusă la grefa Curții la 16 aprilie 1984, Comisia Comunităților Europene a introdus, în temeiul articolului 169 din Tratatul CEE, o acțiune în constatarea faptului că, aplicând vinurilor din struguri un impozit mai ridicat decât în cazul vinurilor din fructe, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 95 din Tratatul CEE.

2 Rezultă din dosar că legislația daneză, mai exact Legea nr. 98 din 17 martie 1971 privind accizele aplicate vinurilor și vinurilor din fructe, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Legea nr. 149 din 11 aprilie 1984, prevede un sistem de impozitare diferențiat pentru vinurile din fructe și vinurile din struguri. În ceea ce privește vinurile din struguri, rata accizei per litru este stabilită la 10,725 DKR pentru vinurile de masă și la 19,93 DKR pentru vinurile din categoria vinurilor licoroase al căror conținut de alcool este superior celui al vinurilor de masă, fără a depăși limita de 23° vol., dincolo de care vinul se impozitează în temeiul legii privind acciza aplicată rachiurilor. Pentru vinurile din fructe, rata accizei per litru este de 6,92 DKR pentru vinurile din categoria vinurilor de masă având o concentrație alcoolică care nu depășește 14° vol. și de 11,02 DKR pentru celelalte produse, și anume pentru vinurile din categoria vinurilor licoroase cu o concentrație alcoolică cuprinsă între 14 și 20° vol., limită peste care băutura se impozitează ca rachi.

3 Legislația fiscală daneză nu include definiția vinurilor din fructe. În temeiul unei circulare a Direcției Generale a Vămilelor, vinul din fructe este un produs obținut prin fermentarea sucului din fructe sau miere, care presupune cel puțin 1° vol. de alcool de fermentare, iar conținutul de alcool al produsului final poate fi calculat prin adunarea alcoolului distilat neutru, și anume fără alcoolul care are caracteristici gustative, precum coniacul, romul sau whisky-ul. În cursul dezbaterilor s-a arătat că tăria alcoolică obținută prin fermentare naturală se situează, în practică, între 6 și 8° vol.

4 Bazându-se pe jurisprudența Curții, Comisia susține, în principal, faptul că vinurile din fructe și vinurile din struguri reprezintă produse similare în sensul articolului 95 alineatul (1) din tratat, prin faptul că prezintă proprietăți analoge, răspund aceluiași nevoi, sunt obținute pe bază de materii prime asemănătoare, prin același procedeu de fermentare, au conținuturi de alcool identice și sunt consumate în cantități egale. Cu titlu subsidiar, aceasta invocă faptul că cele două produse sunt mai mult sau mai puțin într-un raport de concurență în sensul articolului 95 alineatul (2) și că regimul fiscal danez prezintă un caracter discriminatoriu și protector în favoarea vinurilor din fructe, produse naționale tipice, în detrimentul vinurilor din struguri, care sunt exclusiv importate.

5 Guvernul danez contestă orice încălcare a articolului 95.

6 În primul rând, acesta neagă similaritatea dintre vinurile din struguri și vinurile din fructe, invocând faptul că cele două produse sunt incluse la poziții diferite în Tariful Vamal Comun, că nu sunt fabricate în același mod și că prezintă caracteristici diferite; vinurile din fructe sunt supuse unei fermentări naturale doar până la 6-8° vol., iar conținutul lor de alcool crește prin adăugarea de alcool etilic. Spre deosebire de vinurile din struguri, vinurile din fructe prezintă în fiecare an aceleași caracteristici. Contrar vinurilor din struguri, acestea nu sunt reglementate de o organizare comună a pieței.

7 Din contră, guvernul danez admite că poate exista un raport de concurență între cele două produse, în sensul alineatului (2) de la articolul 95. Totuși, acesta contestă faptul că diferența de impozitare are un efect protector, invocând faptul că acest efect trebuie apreciat în raport cu incidența taxei asupra prețului de vânzare, incidența care, în speță, este practic egală pentru cele două produse.

8 În orice caz, un eventual efect protector se justifică din motive economice și sociale legitime, care permit Danemarcei să aplice un regim fiscal de favorizare a anumitor categorii de producători de fructe care, în caz contrar, nu ar găsi debușuri.

9 Având în vedere faptul că Comisia și-a bazat acțiunea în special pe alineatul (1) de la articolul 95, este necesar să se examineze, în primul rând, dacă sunt îndeplinite condițiile de aplicare a acestei dispoziții.

10 Astfel cum a reamintit Curtea în Hotărârile sale din 27 februarie 1980 (Comisia/Republica Franceză, 168/78, Rec. p. 347; Comisia/Republica Italiană, 169/78, Rec. p. 385; Comisia/Regatul Danemarcei, 171/78, Rec. p. 447), articolul 95, în ansamblul său, are ca scop să asigure libera circulație a mărfurilor între statele membre în condiții normale de concurență, prin eliminarea oricăror forme de protecție care pot rezulta din aplicarea unor impozite interne discriminatorii produselor originare din alte state membre și să garanteze neutralitatea perfectă a impozitelor interne în ceea ce privește concurența dintre produsele naționale și produsele importate. În ceea ce privește produsele similare, alineatul (1) de la acest articol interzice, mai precis, orice dispoziție fiscală al cărei efect este de a aplica impozite mai mari produselor importate în raport cu produsele naționale, indiferent prin ce mecanism.

11 Rezultă din dosar că vinurile din struguri consumate în Danemarca sunt produse exclusiv importate. În ceea ce privește vinurile din fructe, vinurile din categoria vinurilor licoroase sunt, aproape majoritatea, produse de fabricație națională, iar cele din categoria vinurilor de masă, care, în proporție de aproape o treime provin din alte state membre, sunt produse tipice ale producției naționale de băuturi alcoolice și reprezintă, în mod tradițional, un debușeu esențial pentru producătorii danezi de fructe.

12 Pentru a determina caracterul de similaritate pe care se bazează interdicția de la articolul 95 alineatul (1), este necesar să se examineze, astfel cum a precizat Curtea în

Hotărârea sa din 17 februarie 1976 (Rewe, 45/75, Rec. p. 181), dacă produsele prezintă proprietăți analoge și răspund aceluiași nevoi ale consumatorilor. Acordând o interpretare exhaustivă noțiunii de similaritate în Hotărârile sale din 27 februarie 1980 (Comisia/Franța, 168/78, Rec. p. 347) și din 15 iulie 1982 (Cogis, 216/81, Rec. p. 2701), Curtea a apreciat similaritatea în funcție de un criteriu, nu de identitate riguroasă, ci de analogie și de comparabilitate în utilizare. Prin urmare, pentru aprecierea caracterului de similaritate, este necesar să se ia în considerare, pe de o parte, un ansamblu de caracteristici obiective ale celor două categorii de băuturi, precum originea acestora, procedeele de fabricație, calitățile organoleptice, în special gustul și conținutul de alcool al acestora, și, pe de altă parte, faptul că cele două categorii de băuturi pot sau nu să răspundă aceluiași nevoi ale consumatorilor.

13 Pentru a realiza această apreciere, este necesar să se examineze în mod separat cele două tipuri considerate de legislația fiscală daneză referitoare la vinuri, și anume vinurile de masă și vinurile licoroase.

14 În ceea ce privește vinurile din categoria vinurilor de masă, este necesar să se constate în primul rând faptul că vinurile din fructe și vinurile din struguri se fabrică din aceeași categorie de produse de bază, și anume produse agricole, și conform aceluiași procedeu, și anume fermentația naturală. Caracteristicile organoleptice ale acestora, în special gustul și conținutul de alcool al acestora, sunt analoge. Faptul că respectivul conținut definitiv de alcool al vinurilor din fructe se obține prin adăugarea de alcool etilic trebuie considerat ca irelevant; de fapt, conținutul de alcool al vinurilor din struguri poate fi, de asemenea, evidențiat, în special pentru ameliorarea unui vin cu conținut slab de alcool.

15 Pe de altă parte, cele două categorii de băuturi pot răspunde, având în vedere proprietățile analoge ale acestora, aceluiași nevoi ale consumatorilor, prin faptul că acestea pot fi consumate în aceleași moduri, atât ca băuturi răcoritoare și care potolesc setea, cât și ca băuturi servite la masă. Identitatea nevoilor la care răspund cele două categorii de băuturi nu poate fi contestată de faptul că consumul de vinuri din fructe este în continuare redus în comparație cu cel de vinuri din fructe; această identitate se apreciază, de fapt, nu doar în funcție de obiceiurile de consum existente, ci având în vedere posibilitățile de evoluție ale acestor obiceiuri și, în mod esențial, pe baza caracteristicilor obiective care fac ca un produs să poată răspunde, în ceea ce privește anumite categorii de consumatori, aceluiași nevoi ca și un altul.

16 În ceea ce privește vinurile din categoria vinurilor licoroase, procedeele de fabricație ale vinurilor din fructe și ale vinurilor din struguri pot fi considerate ca identice, produsul final fiind, în toate cazurile, fără excepție, obținut prin adăugarea de alcool etilic, ca urmare a unei fermentări inițiale mai mult sau mai puțin îndelungate și, în anumite cazuri, prin adăugarea de alte substanțe, precum suc sau miere. Cele două categorii de produse răspund astfel, având în vedere caracteristicile comparabile și proprietățile lor analoge, aceluiași nevoi ale consumatorului, fiind consumate, de către unii, ca aperitiv și, de alții, ca vinuri de desert. Vinurile din fructe de tipul vinurilor licoroase și vinurile din struguri de tipul vinurilor licoroase trebuie, prin urmare, să fie considerate ca produse similare în sensul articolului 95 alineatul (1) din Tratatul CEE.

17 În ceea ce privește cele două tipuri de vinuri, caracterul similar nu poate fi negat, astfel cum pretinde guvernul danez, pe motiv că vinurile din fructe și vinurile din struguri sunt incluse la poziții vamale diferite. Astfel cum a constatat Curtea în Hotărârea din 27 februarie 1980 (169/78, citată anterior), clasificarea vamală a băuturilor alcoolice, concepută având în vedere nevoile comerțului extern, nu poate oferi indicații concludente în scopul aprecierii criteriului de similaritate de la articolul 95 alineatul (1) din tratat.

18 De asemenea, faptul că vinurile din fructe nu sunt reglementate de o organizare comună a pieței nu poate fi considerat ca relevant în ceea ce privește caracterul similar, absența unei astfel de organizări neputând justifica un tratament fiscal discriminatoriu care să favorizeze utilizarea, pentru producția de produse de altfel similare, a anumitor categorii de produse agricole în detrimentul altor categorii originare, în mod esențial, din alte state membre.

19 Caracterul similar în sensul alineatului (1) de la articolul 95 fiind astfel constatat, este vorba de analiza caracterului discriminatoriu al impozitării care rezultă, astfel cum a precizat Curtea în hotărârile sale din 27 februarie 1980 (citate anterior), din singura diferență a sarcinii fiscale care se aplică celor două categorii de produse, fie că aceasta se face în funcție de rată, de condițiile bazei de calcul sau de alte modalități de aplicare. În speță, nu se contestă faptul că vinurilor din struguri li se aplică o sarcină fiscală cu o valoare mai ridicată, în cantitate egală, ca și vinurilor din fructe.

20 În ceea ce privește argumentul prezentat de Regatul Danemarcei, conform căruia o diferență de impozitare poate fi justificată de considerații socio-economice, este necesar să se reamintească, astfel cum a afirmat Curtea în temeiul unei jurisprudențe constante (a se vedea, în ultimul rând, Hotărârea din 15 martie 1983, Comisia/Italia, 319/81, Rec. p. 601), că dreptul comunitar nu restrânge, la stadiul actual al evoluției sale, libertatea fiecărui stat membru de a stabili un sistem de impozitare diferențiată pentru anumite produse, chiar similare, în sensul articolului 95 alineatul (1), în funcție de criterii obiective, precum natura materiilor prime utilizate sau procedeele de producție aplicate. Astfel de diferențieri sunt compatibile cu dreptul comunitar în cazul în care urmăresc obiective de politică economică compatibile, de asemenea, cu cerințele tratatului și ale legislației comunitare secundare și în cazul în care mijloacele acestora sunt de natură să evite orice formă de discriminare, directă sau indirectă, în ceea ce privește importurile care provin din alte state membre, sau de protecție în favoarea producțiilor naționale concurente.

21 Cu toate acestea, o astfel de impozitare diferențiată nu este compatibilă cu dreptul comunitar dacă produsele cărora li se aplică cele mai mari taxe sunt, prin natura lor, ca în cazul în speță, produse importate.

22 Rezultă din cele prezentate anterior că, aplicând vinurilor din struguri accize mai ridicate decât în cazul vinurilor din fructe, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 95 alineatul (1) din Tratatul CEE.

Cu privire la cheltuielile de judecată

23 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Regatul Danemarcei a căzut în pretenții, acesta trebuie obligat la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

declară și hotărăște:

- 1) Aplicând vinurilor din struguri accize mai ridicate decât în cazul vinurilor din fructe, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 95 alineatul (1) din Tratatul CEE.**
- 2) Obligă Regatul Danemarcei la plata cheltuielilor de judecată.**

Koopmans Everling Bahlmann Joliet

Bosco Due Galmot Kakouris Schockweiler

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 4 martie 1986.

Grefier
P. Heim

Pentru președinte
T. Koopmans
președinte de cameră